

שהלכו לנושא של ועידה עם חמש מעצמות, כאשר היה אפשר לגרוס המשכיות. היתה ועידה ב'73 עם שני יושבי ראש, היא מעולם לא התפורה, והיא קיימת עוד. הסורים הסכימו להיות שם, ולחתום, והירדן נים היו שם. הסורים לא היו, אבל הם חתמו על הסכם הפרדה שם. הם לא היו, מכיוון שהם סירבו להחזיר שבויים, היו כל מיני תנאים כאלה. אבל חתמו על הסכם הפרדה בנוכחותו של קצין סובייטי, והם קראו לזה ביצוע ז'נבה.

זה יכול להיות, אם כי עד הזמן האחרון הנחתי היתה שמה שהיה אפשרי בין ישראל ומצרים, עקב האנטיסובייטיות הקיצונית של סאדאת, אינו אפשרי עכשיו — שנגיע לשלום שיכלול גם את סוריה, אפילו גם את ירדן. אני לא רואה שיש נטייה ערבית ללכת בעיקבות האנטיסובייטיות של סאדאת. אגב, נקודה מעניינת: גם קיסינג'ר וגם אני היינו מוכנים שהסכם הפרדה יתחתם עם מצרים ייחתם בז'נבה, בנוכחות סובייטית.

לשתף פעולה כדי להשיג פינוי של הקובאים מאנגולה, אם יכלו לעבד ביחד במיסגרת האו"ם פיתרון לנאמיביה, אם יכלו גם בעניין של פירוק הגושק כדי לבלום את ההירה המטרפת הזאת לקראת צבירה יותר ויותר משוגעת, וגם באפגניסטאן היתה בכל אופן איזו שהיא הידברות, אפילו הפעילו את ה"גורמים הבינלאומיים... אגב, כל הנושא של הגופים הבינלאומיים של האו"ם יפסיק להיות כליכך אבסורדי אם המהלך הזה יימשך.

יותר חופשי, וברמה יותר גבוהה. אבל לומר שיהיה ריאולוג ולקבל את המכות, ואז לומר שהוא יהיה רק בתוניסיה, ורק בדרג של שגריר — אני לא תופס את ההגיון הזה.

חיילים סובייטיים יוצאים מאפגניסטאן: כל מדינה צריכה להוציא מקירבה איזו מדינה כושלת...

● **פחדים מהיהודים באמריקה.** החשש הוא אולי פנימי. אם כי ראו מה קורה כשנמועצת הביטחון הצביעו כפי שהצביעו. אבל כאשר בייקר חזר ממוסקווא הוא הור פיע באיזה ראיון בטלוויזיה ואמר שכנושא הזה, הישראלי-פלסטיני, הרוסים נקטו עמדה של שיתוף פעולה. כלומר, זהו אחד התחומים שבהם תיתכן הידברות.

● **בין אמריקה ורוסיה?** כן. אגב, ההבדל ביניהן לא היה כליכך גדול. מבחינה טריטוריאלית, הסובייטים ראו צים שניסוג ממרביתם של השטחים. אילו הסובייטים, כדי להתקרב לאמריקאים, היו קצת פורשים מהקיצוניות הזאת, שמוכרחים להחזיר כל חצי מילימטר, זה היה מסתדר. כי בעיני הסובייטים, השותפות עם אמריקה יור תר חשובה מאשר לספק את אש"ף או סוריה.

לאש"ף — זה דבר מעניין — יש עכשיו אוריינטציה מאוד נלהבת על אמריקה. האמריקאים מאמינים שהריאלוג שלהם עם אש"ף בסופו של דבר הביא להם תועלת. זה הפך את ארצות הברית בעצם למוקד הנושא הפלסטיני-גישות עצומה לתגובות אמריקאיות. כמה מהרגישויות הללו בעצם כבר מומשו בכנק. הם הפסיקו, על כל פנים הזרם המרכזי הפסיק את ההסתגנויות. וכולם שואלים כל בוקר: אמריקה, אמריקה, מה קורה שם? מה לא קורה שם? כי ברית המועצות לא קיימת עכשיו.

לכן אחד הרכבים המועטים המוצלחים שי עשו האמריקאים הוא אותו הדבר שהמימסר בארץ לוחם בו. מבחינה אמריקאית הם נחלו רק הישגים מזה. אבל אני לא חושב שהם מממשים אותם טוב.

אם בכלל יש ריאולוג, יש הגיון בריאלוג

אבל סאדאת לא רצה בזה, והיה הרבה יותר קיצוני באנטיסובייטיות גם מאיתנו ואפילו מקיסינג'ר.

לכן אני רואה את הדגם הזה של פקס אמריקאנה: כמנוף לשלום עם מצרים כדבר קצת חריג. אני לא חושב שמוכרח היה מוכן להיערך לוועידה בינלאומית כיום בלי ברית המועצות. גם מוכרח איננו סאדאת.

דבר מפתיע: אני לא חושב שחוסין רואה את עצמו כגורור של המערב. הוא רי כועס, זועם. הוא היה במוסקווא ויכול לקבל נשק משם.

לא טוב למי שטר כלשהו, אפילו למוכרח ולחוסין, להופיע לפני העם שלו כמזודה. אני חושב שהמושג של איהודות הוא יותר פופולרי אפילו במקומות האלו. סוריה בהת' לט לא. על כן אני מצרד בסיסמה של ועידה בינלאומית או תיווך, שיכלול את ברית המועצות — לא איכפת אם זה רק השניים, אני חושב שעשו מישגה, גם חברים שלי,

אנחנו נוטים לשכוח שלאו"ם היתה חשיבות רבת מי שקל במשך חמש שנותיו הראשונות.

● **כשהיה שיתוף פעולה בין המ"עצמות.** באינרונזיה, בהפסקת המלחמה באיראן, בהצרת זכויות האדם, גם ונושא של חלוקת הארץ.

יותר ויותר גם יתרגלו לחשוש לגורל ההיי שגים שלהם, שהיחסים ביניהם יכולים להחריף, אם לא יפתרו כמה בעיות. אני חושב שזה לא טבעי שהמהלך הזה לא חל על הסיכסוך שלנו.

אני חושב שאחד הנימוקים הוא שהמדינות הישראלית-פלסטינית כליכך משולבת בפוליטיקה הפנימית בארצות הברית. כאשר הם שואלים שאלה האם לעשות משהו, במקום לומר אם ישראל או הערבים יקבלו, הם שור אלים הם הגורמים הפנימיים יקבלו. אני חושב שכמה מהמעצורים הללו קיימים.

● **ציניקאי אמריקאי יכול לומר:** למה לנו ברית המועצות? אנחנו יכולים לעשות לבדנו שלום בין ישראלי ואש"ף, בין ישראל והערבים.

* שלום אמריקאי.